

JEAN DE LA FONTAINE

8. 7. 1621 - 13. 4. 1695

Řekne-li se La Fontaine, vybaví se nám slovo "bajka", neboť je to právě ona, kterou se La Fontaine zapsal do povědomí čtenářů. Je také autorem divadelních her, libret a básní, avšak tato díla neměla tak výrazný úspěch jako právě *Bajky* (1668, 1678, 1694), které ho proslavily nejvíce a v jeho tvorbě zaujímají přední místo.

Život La Fontaina odpovídá jeho nestálé povaze, která ho hnala z místa na místo. Prošel různá geografická i společenská prostředí. V mládí se připravoval na duchovní život v semináři řádu Oratoriánů, poté studoval práva v Remeši. V roce 1647 se oženil a stal se po otci správcem lesů, vod a místního vévodství. Nespokojenost s dosavadním životem ho však vyhánil od rodiny, opouští ženu a syna. Poté žije z přízně mecenášů, vrchního intendanta financí Nicolase Fouqueta a ženy bohatého finančníka paní de la Sablière. Měl možnost zblízka poznat život u dvora, stejně jako prostředí měšťanských úředníků a venkovského lidu.

Dnes řadíme La Fontaina ke klasikům francouzské literatury. Místo mezi autory velkých dramát a komedií si zaslouží jistě právem. Jeho bajky nejsou pouze básní, ale zároveň komedií, tragédií, elegií či povídkou - všechny tyto žánry můžeme v La Fontainových bajkách najít. Ve své tvorbě vycházel ze starých bajkařů indických a římských, ale nejsilnějším zdrojem inspirace mu byly bajky řeckého Ezopa. Po stránce jazykové jsou tyto Ezopovy bajky pouze krátkým suchým vyprávěním, kde vyprávěná příhoda sloužila především jako nástroj výchovy. Zdálo by se, že i to je dost. La Fontaine však povýšil suchou didaktickou bajku do sfér poezie. Díky své zkušenosti, senzibilitě a básnickému umění přetvořil bezbarvé vyprávění svých předchůdců v půvabný, živý a barevný svět.

Jeho bajky jsou ještě dnes přitažlivé pro malé i velké čtenáře.

V době, kdy La Fontaine žil, se *Bajky* staly bestsellerem - od roku 1669 do roku 1697 vyšly v třicetisedmi vydáních. Proč byly a jsou tak oblíbené? Odpověď na tuto otázku najdeme v básnickém nadání La Fontaina a v jeho schopnosti pravdivě a otevřeně hodnotit člověka i společnost. Ačkoli bajky vyvolávají často dojem snadné lehkosti, jsou výsledkem práce soustředěné a vědomé. La Fontaine vnímal citlivě slovník francouzského jazyka, jeho frazeologii, hudebnost, dokonale znal veršované techniky a měl obdivuhodně pestrou slovní zásobu. V *Bajkách* užívá výrazy archaické, technické, výrazy jazyka lidového i neologismy. V jeho básních jsou všechny typy verše - od dvouslabičného až po patnáctislabičný. Jsou to verše sugestivní, nabitě ironií i vyzařující sympatii, nebojí se vtipu ani ostřejšího slova. Vyprávění je vždy umocněno působivým dialogem.

Všech těchto prostředků La Fontaine využil k vystižení rysů lidské povahy, vztahů mezi lidmi a k jejich kritickému hodnocení. Kritika byla namířena i proti dvoru Ludvíka XIV. a přímo proti jeho osobě, ačkoli tím La Fontaine riskoval královu nemilost. Je obdivuhodné, jakou projevil básník odvalu, když se zastal člověka (svého dobrodince N. Foqueta), kterého dal Ludvík XIV. zavřít. Učinil to svou *Elegií pro nymfy z Vaux*, kde se obrací přímo ke králi se žádostí o omilostnění svého přítele a mecenáše.

Příroda a zvířata se stávají v jeho bajkách dějištěm lidského života a zvířecí alegorie mu umožňuje vyjádřit se k mnohým problémům otevřeněji a střízlivěji než by to bylo možné v kterémkoli jiném žánru.

Někteří kritici vytýkali La Fontainovi cynismus, snad proto, že jeho názor na sociální vztahy je realistický, a proto se může zdát někdy cynický. Například ze známé bajky o Vlku a beránkovi jasně vyplývá že "zákon silnějšího je vždy lepší". Beránkovi, ač je nevinný, ač je v právu a na svou obhajobu uvádí logické argumenty, nic nepomůže. Vlk jako velký a silný nad naivním a slabším zvítězí.

La Fontaine viděl realitu takovou, jaká byla a nechtěl vytvořit žádný morální systém. Poukazuje na nespravedlnost a lidské nešvary, sympatizuje s venkovským lidem, vysmívá se licoměrnosti a přetvářce. Nechce však být mentorem. A za to mu dík.

DÍLO:

Bajky (1668 - 1694)
Povídky (1665 - 1691)

Divadelní hry:

Kleštětec (1654), Clymena (1674), Překvapil jsem vás (1693), Forentan (1685), Kouzelný pohár (1688), Ztracené tele aneb venkovské lásky (1689)

Tragédie:

Achilles (nedokončena)

Opery:

Daphné (1685), Astrée (1691), Galatea (nedokončena)

Balet:

Smíškové na náměstí Beau-Richard (1659)

Román:

Lásky Psyché a Kupida (1699)

Různé básně:

Adonis (1657), Sen ve Vaux (1658), Elegie pro nymfy z Vaux (1661), Zajetí svatého Malca (1673), Chinin (1682), Proslov k paní de la Sablière (1684), Filemon a Baucis (1685), Minyovny (1685), Epištola k panu Huetovi (1687)

Korespondence:

Zpráva o cestě z Paříže do Limounzínska v roce 1662 (šest listů manželce, prokládané verši)